

УДК 378.148

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Гула Лариса Вікторівна,
*асистент кафедри методики професійного навчання,
Миколаївський національний аграрний університет*

Сучасний стрімкий розвиток суспільства вимагає використання нових інноваційних методів та технологій навчання студентів у закладах вищої освіти (ЗВО), які дозволять майбутнім фахівцям стати більш конкурентоспроможними на ринку праці.

Закон України «Про вищу освіту» серед головних завдань ЗВО передбачає «забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності» [7]. Зокрема, більшість законодавчих документів, національних програм стосовно вищої освіти наголошують на недопустимості зниження якості освіти, падіння рівня знань, моральному старінню методів та методик навчання. Саме розуміння того, що освіта – це один із головних факторів цивілізаційного, економічного розвитку держави, дає сьогодні поштовх до стратегічного вирішення завдань та забезпечення системного реформування національної вищої школи, адекватної модернізації та інтеграції її до європейських стандартів.

Об'єктом дослідження як зарубіжних, так і українських учених стали сутність процесу нововведень у технології і методи сучасного навчання. Наукові праці А. М. Алексюка, В. П. Коцура, С. О. Нікітчиної, В. Г. Кременя, В. В. Ільїна, С. В. Пролєєва, М. В. Лисенка, П. Ю. Сауха та інших присвячені загальнотеоретичним, науково-практичним проблемам інноваційної парадигми у ЗВО, окремим прогресивним формам і технологіям навчання, досвіду та перспективам їх використання в освітній практиці [1,4,5,6,8]. Зокрема, автори пов'язують інновації у навчанні з необхідністю: вдосконалення традиційного педпроцесу (модернізація, модифікація, раціоналізація); трансформації існуючого традиційного освітнього процесу, тобто радикальних перетворень та комплексних видозмін.

За думкою Бистрова Ю.В., поняттям «інноваційні методики викладання» є полікомпонентним, оскільки об'єднує всі ті нові й ефективні способи освітнього процесу (здобуття, передачі й продукування знань), які, власне, сприяють інтенсифікації та модернізації навчання, розвивають творчий підхід і особистісний потенціал здобувачів вищої освіти. [2]

Інноваційне навчання – це постійне прагнення до переоцінки цінностей та збереження тих із них, котрі мають незаперечне значення, і відкидання тих, що вже застаріли. Інновації у навчальній діяльності пов'язані з активним процесом створення, поширення нових методів і засобів для вирішення дидактичних завдань підготовки фахівців у гармонійному поєднанні класичних традиційних методик та результатів творчого пошуку, а також, застосування нестандартних, прогресивних технологій, оригінальних дидактичних ідей і форм забезпечення освітнього процесу [6; 8]

Інноваційні технології у ЗВО характеризують, як технології, засновані на нововведеннях: організаційних (пов'язаних із оптимізацією умов освітньої діяльності) та методичних (спрямованих на оновлення змісту освіти та підвищення її якості), котрі дозволяють студентам:

- ефективно використовувати навчально-методичну літературу та матеріали;
- засвоювати професійні знання; розвивати проблемно-пошукове мислення;
- формувати професійне міркування; активувати науково-дослідницьку роботу;
- розширювати можливості самоконтролю отриманих знань.

А викладачам дозволяють:

- оперативно обновлювати навчально-методичну літературу;
- впроваджувати модульні технології навчання;
- використовувати імітаційні технології навчання;
- розширювати можливості контролю знань студентів.

А у цілому: удосконалювати якість наявних технологій підготовки спеціалістів[3].

Найбільш популярними інноваційними методами навчання, які дозволяють використовувати нові технології викладання є: контекстне навчання, проблемне навчання, імітаційне навчання, модульне повне засвоєння знань, дистанційне навчання.

Розглянемо ці методи більш детально.

1. Контекстне навчання ґрунтується на інтеграції різних видів діяльності студентів: навчальної, наукової та практичної.

2. В основі імітаційного навчання покладено імітаційно-ігрове моделювання в умовах навчання процесів, що відбуваються в реальній системі.

3. Проблемне навчання здійснюється на основі ініціювання самостійного пошуку студентом знань через проблематизацію (викладачем) навчального матеріалу.

4. Модульне навчання становить різновид програмованого навчання, сутність котрого полягає в тому, що зміст навчального матеріалу жорстко структурується з метою його максимально повного засвоєння, супроводжуючись обов'язковими блоками вправ та контролю за кожним фрагментом.

5. Повне засвоєння знань. Розробляється за допомогою ідей Дж. Керролла і Б.С. Блума - про необхідність зробити фіксованими результати навчання, оптимально змінюючи при цьому параметри умов навчання залежно від здібностей учнів.

6. Дистанційне навчання як різновид (досить самостійний) заочного навчання, з використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій та засобів. [3]

Проведений аналіз характеристик інноваційних методів навчання показав, що наведені методи можуть бути ефективно використані у навчальному процесі кожен окремо, але на нашу думку більш ефективний результат можливо отримати від комплексного та системного використання деяких методів, наприклад, модульне навчання можна поєднати з проблемним навчанням.

Отже, враховуючи сучасне досить активне використання інноваційних методів навчання, інноваційний шлях розвитку та використання інноваційних технологій викладання у ЗВО є запорукою їх конкурентоспроможності серед великої кількості, як вітчизняних так і закордонних вишів.

Список використаних джерел:

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України: історія, теорія : підруч. для студ. / А. М. Алексюк ; Міжнар. фонд «Відродження». – К. : Либідь, 1998. – 558 с. – (Програма «Трансформація гуманітарної освіти в Україні»).

2. Бистрова Ю.В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України / Ю.В. Бистрова // Право та інноваційне суспільство. – 2015. - №1 (4). – С. 27-33.

3. Берестова А. Інноваційні технології та методи навчання у професійній освіті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nadoest.com/innovacijni-tehnologiyi-ta-metodi-navchannya-u-profesijnij-osv>.

4. Інноваційні педагогічні технології: теорія та практика використання у вищій школі : монографія / І. І. Доброскок, В. П. Коцур, С. О. Нікітчина [та ін.] ; Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – Переяслав-Хмельниц. : Вид-во С. В. Карпук, 2008. – 284 с.

5. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія / П. Ю. Саух [та ін.] ; ред. П. Ю. Саух. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – 443 с.

6. Лисенко М. В. Інноваційна парадигма вищої освіти України за умов переходу до інформаційного суспільства : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.10 / Лисенко Микола Владиславович ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т». – К., 2013. – 16 с.

7. Про вищу освіту : Закон України від 1 лип. 2014 р. №1556-VII // Офіц. вісн. України. – 2014. – №63. – Ст. 1728.

8. Феномен інновації: освіта, суспільство, культура : монографія / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн, С. В. Пролеєв [та ін.] ; Ін-т обдар. дитини АПН України. – К. : Пед. думка, 2008. – 471 с.

9. Шестопалюк О.В. Інноваційні моделі навчання в діяльності вищих навчальних закладів / О.В. Шестопалюк // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2013. - №3. – С. 118-124.